

УДК 377

*Ірина Дрозіч, кандидат педагогічних наук,
заступник директора з навчально-методичної роботи,
Державний навчальний заклад
«Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»,
м. Хмельницький, Україна*

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗП(ПТ)О ШЛЯХОМ ІНТЕГРАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИХ ЦЕНТРІВ

Анотація. Розглядаються актуальні підходи до модернізації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання, зокрема виробничих. Аналізується роль навчально-практичних центрів у підвищенні якості професійної підготовки здобувачів освіти, удосконаленні матеріально-технічної бази ЗП(ПТ)О, розвитку співпраці з роботодавцями. Наголошено, що інтеграція інновацій та ефективне функціонування НПЦ сприяють формуванню у здобувачів освіти практичних навичок, адаптивності та професійної мобільності, що відповідає потребам сучасного ринку праці.

Ключові слова: професійна (професійно-технічна) освіта, освітній процес, кваліфіковані робітники, інноваційні технології, навчально-практичні центри.

Abstract. Current approaches to the modernization of the educational process in institutions of professional (vocational and technical) education are considered. Particular attention is paid to the introduction of innovative learning technologies, in particular production technologies. The role of educational and practical centers in improving the quality of professional training, improving the material and technical base, and developing cooperation with employers is analyzed. It is emphasized that the integration of innovations and the effective functioning of NPCs contribute to the formation of practical skills, adaptability, and professional mobility in students, which meets the needs of the modern labor market.

Keywords: professional (vocational and technical) education, educational process, skilled workers, innovative technologies, training and practical centers.

Сьогодні одним із викликів інноваційного суспільства є високі вимоги до підготовки кадрів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О), адже саме від їх професіоналізму залежить економічна стабільність

кожного регіону зокрема і держави в цілому [6]. Важливим чинником відновлення національної економіки України є якість людського капіталу. Йдеться про поєднання якостей людей, задіяних в інноваційних процесах задля створення і виробництва новітньої продукції як джерела прибутків. У цьому контексті професійна освіта як капітал конкретної людини і суспільства, в цілому, слугує важливим теоретичним підґрунтям формування і розвитку професійних кваліфікацій, для різних цільових груп населення [3]. Зважаючи на це ЗП(ПТ)О мають впроваджувати в освітній процес інноваційні виробничі технології, які б відповідали сучасним вимогам ринку праці та забезпечували підготовку конкурентноздатних кваліфікованих робітників.

Одним із ефективних шляхів реалізації цього завдання є модернізація освітнього процесу шляхом активної роботи навчально-практичних центрів (НПЦ). НПЦ – це частина приміщень закладу професійної освіти з новим обладнанням та технікою. Там учні проводять практичні заняття, а дорослі – підвищують кваліфікацію або перенавчаються [1]. Відповідно до Положення про навчально-практичний центр закладу професійної (професійно-технічної) освіти (2012), головною метою діяльності НПЦ є вдосконалення професійно-теоретичної та практичної підготовки здобувачів П(ПТ)О, а також підвищення кваліфікації педагогічних працівників і співробітників суб'єктів господарювання шляхом реалізації програм неформальної освіти різних форм [2].

На базі ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» функціонує три навчально-практичні центри: навчально-практичний центр сучасних швейних технологій та дизайну; навчально-практичний центр технологічних інновацій харчової промисловості та ресторанного господарства; навчально-практичний центр сучасних тенденцій в організації здорового харчування «Кулінарний хаб». [5, 4]. Це інноваційні, практикоорієнтовані, науково-освітні професійні простори з реалізації завдань щодо практичної підготовки та цілісного розвитку здобувачів освіти, перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації фахівців швейної галузі, харчової

промисловості, ресторанного господарства, а також педагогічних працівників професійних освітніх закладів.

Роботодавці висувають певні вимоги до рівня підготовки кваліфікованих робітників, очікуючи, що набуті компетентності відповідатимуть сучасним потребам виробництва та конкретним запитам підприємств. Щоб гнучко реагувати на зміни в галузі харчової промисловості, ресторанного господарства, швейного виробництва НППЦ ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» тісно співпрацюють з підприємствами м. Хмельницького, які стають активними соціальними партнерами. Проведення «круглих» столів, семінарів з роботодавцями на базі НППЦ дозволяє коригувати освітній процес з урахуванням вимог підприємств, а також розробляти інформаційно-методичний супровід для здійснення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації здобувачів освіти. Роботодавці залучаються до формування змісту робочих навчальних програм, що дозволяє адаптувати навчання до актуальних виробничих технологічних процесів. Систематично на базі НППЦ відбуваються майстерки провідних технологів швейних підприємств, шеф-кухарів ресторанів, які демонструють технологічні процеси виготовлення одягу, приготування різноманітних страв з використанням найсучаснішого обладнання. Такі зустрічі дають здобувачам освіти не лише знання, а й доводять, що обрана професія є престижною, перспективною, що мотивує їх до навчання.

На базі НППЦ працівниками закладу з метою забезпечення належних умов для якісної підготовки конкурентоспроможних робітничих кадрів швейної галузі, харчової промисловості, ресторанного господарства здатних задовольнити вимоги сучасного ринку праці регіону, проводиться стажування та підвищення кваліфікації осіб з числа незайнятого населення, фахівців підприємств, інженерно-педагогічних працівників ЗП(ПТ)О. Наприклад, на базі НППЦ сучасних швейних технологій та дизайну для здобувачів освіти проведено майстер-класи та семінари-практикуми, з метою опанування новітніх виробничих технологій по виготовленню одягу, побудові конструкцій з використанням програмного

забезпечення САПР Julivi. А також навчання за компетентностями: «Конструювання, моделювання та виготовлення спідниць», «Конструювання, моделювання та виготовлення блузи жіночої», «Конструювання, моделювання та виготовлення жіночої сукні», тощо.

В НПЦ технологічних інновацій харчової промисловості та ресторанного господарства та НПЦ сучасних тенденцій в організації здорового харчування «Кулінарний хаб» опановуються компетентності оволодіння сучасними технологіями приготування страв і кулінарних виробів, роботи з інноваційним кухонним обладнанням, дотримання стандартів якості та безпечності харчових продуктів; з інноваційних методів кулінарного оброблення сировини тощо. Проведено низку семінарів для працівників харчоблоків освітніх закладів області: «Здорове харчування – здорова нація», «Як змінити харчування в закладах освіти. Креативні ідеї», «Інноваційне обладнання закладів харчування». Креативні ідеї створення меню», «Хелсі-фуд або джанк-фуд: піраміда здорового харчування», «Нормативно-правові основи меню здорового харчування в закладах освіти» тощо.

Організовані семінари дають гарні результати, адже працівники підприємств і після семінарів продовжують спілкуватися між собою, діляться досвідом, вирішують спільні проблеми та впроваджують набуті знання і вміння в щоденній професійній діяльності.

Під час уроків виробничого навчання та проведення лабораторно-практичних робіт здобувачі освіти мають можливість працювати на сучасному обладнанні, здійснювати виготовлення швейних виробів, приготування страв відповідно до робочих програм, зокрема велика увага приділяється інноваціям виробництва.

НПЦ відіграють важливу роль у підвищенні якості професійної підготовки, вони забезпечують: оновлення матеріально-технічної бази відповідно до вимог роботодавців; організацію виробничого навчання в умовах, максимально наближених до реального виробництва; підвищення рівня професійної

компетентності викладачів і майстрів виробничого навчання; налагодження партнерства з підприємствами.

Результатом модернізації навчально-матеріальної бази ЗП(ПТ)О через створення НПЦ є підвищення мотивації здобувачів освіти, зростання рівня їх професійної компетентності, а також забезпечення якісної підготовки кадрів, здатних до самореалізації в умовах інноваційної економіки.

Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що діяльність НПЦ закладів П(ПТ)О створюють сприятливі можливості для: сучасної підвищення якості професійної підготовки, перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації робітників, педагогічних працівників ЗП(ПТ)О шляхом засвоєння інноваційних виробничих технологій. НПЦ є майданчиком для ефективної взаємодії з підприємствами, представники яких долучаються до оновлення робочих навчальних програм, надають сучасне обладнання, беруть участь у проведенні майстер-класів. Діяльність НПЦ спрямовується на гарантування якісних освітніх послуг цільовим аудиторіям, популяризацію робітничих професій.

Таким чином, НПЦ є осередками сучасної професійної освіти, які сприяють її інтеграції з потребами економіки тим самим підвищуючи якість підготовки кадрів.

Список використаних джерел

1. Міністерство освіти і науки України. Навчально-практичні центри URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/reforma-profesijnoyi-osviti/derzhavno-privatne-partnerstvo-ta-dualna-osvita/derzhavno-privatne-partnerstvo/navchalno-praktichni-centri> (дата звернення 19.05.2025).
2. Про затвердження Положення про навчально-практичний центр закладу професійної (професійно-технічної) освіти: наказ МОН України № 694. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-12#Text> (дата звернення 19.05.2025).
3. Радкевич В. Сучасні механізми розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти в повоєнний час. *Professional Pedagogics*. 2024. № 1(28). С. 1–11. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2024.28.1-11>
4. Хмельницька міська рада. У ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг» відкрили навчально-практичний центр. URL: <https://www.khm.gov.ua/uk/content/u->

[dnz-hmelnycky-centr-ptu-sfery-poslug-vidkryly-navchalno-praktychnyy-centr](#) (дата звернення 20.05.2025).

5. Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг. *Навчально-практичний центр сучасних швейних технологій та дизайну*. URL: <http://www.dbsp.km.ua/spivpratsia/npts-shveinykh-tekhnologii-ta-dyzainu/npc-nwes.html> (дата звернення 20.05.2025).

6. Царьова Є. Навчально-практичні центри як інноваційні структурні підрозділи професійної підготовки фахівців на засадах державно-приватного партнерства. *Professional Pedagogics*. 2024. № 2(29). С. 87–95. URL: <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/article/view/935> (дата звернення 20.05.2025).